

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 138

Gener 2001

QUÈ CAL SABER?

EXPRESSIONS LLATINES

Moltes llengües modernes occidentals fan servir paraules i expressions llatines; fins i tot les usen llengües no romàniques. *In situ*, *vox populi*, *ipso facto*, *ad hoc*, *de visu*, *a priori* i *motu proprio* en són unes quantes. En català, de vegades, han estat incorporades a la llengua i n'han adaptat la grafia: **currículum**, **fòrum**, **referèndum**, **quòrum**, **acçèssit** i **súmmum** són manlleus llatins que s'escriuen d'acord amb les regles d'accentuació catalanes.

Totes aquestes paraules i expressions llatines són pròpies d'un registre formal de la llengua. Tanmateix, quan hom les deforma o les emprava amb un significat diferent de l'original, se sol caure en la pedanteria o en el ridícul. És possible que algú consideri molt elegant fer una cosa «de motu propi», però només és correcte fer-la *motu proprio* o *espontàniament*.

L'expressió **alma mater** significa literalment 'mare nutricia', i els poetes llatins l'empraven per referir-se a Roma. Posteriorment, s'ha usat per designar la universitat. Avui dia, aquesta expressió ha esdevingut popular, però sovint és emprada erròniament. No és estrany que, parlant d'algú que és al capdavant d'una empresa o d'una institució, es digui que aquella persona n'és l'*alma mater*, fins i tot quan es tracta d'un home!

Finalment, **versus** (escrit sovint en la forma abreujada **vs.**) ha adoptat en anglès el sentit d'«oposició», tot i que en llatí significava 'en direcció a' o 'vers'. Per influència de l'anglès, doncs, com més va, més freqüent és trobar aquesta paraula en els textos catalans, en comptes de la conjunció disjuntiva o o la preposició *contra*, que són les que caldria fer servir.